

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216135,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-uroczysto.html>
27.02.2026, 17:45

[Następny](#)

[Powrót](#)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – uroczystości w Markowej

24 marca 2025 r. w Markowej odbyły się uroczystości związane z Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej reprezentował jego doradca Jan Józef Kasprzyk.

24.03.2025

[Okupacja niemiecka Polacy ratujący Żydów](#)

24 marca obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. To ważne święto państwowe, ustanowione przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2018 r. z inicjatywy prezydenta Andrzeja Dudy, stanowi wyraz najwyższego uznania i hołdu dla heroizmu Polaków, którzy w obliczu niewyobrażalnego okrucieństwa i z narażeniem własnego życia, nieśli pomoc Żydom, mordowanym przez niemieckich oprawców.

Data ta ma szczególne znaczenie dla Podkarpacia. Tego dnia bowiem przypada rocznica tragicznej śmierci patronów placówki – Rodziny Ulmów. Józef i Wiktoria wraz z siedmiorgiem dzieci (w tym jednym nienarodzonym), zostali rozstrzelani przez niemieckich żandarmów za ukrywanie Żydów z rodziny Goldmanów. Ich męczeńska śmierć stała się symbolem bezgranicznego poświęcenia i kultury solidarności, która w mrocznych czasach II wojny światowej kształtowała zachowania i czyny wielu Polaków w stosunku do ich żydowskich sąsiadów.

Aby upamiętnić ten dzień, Muzeum Ulmów zainicjowało cykliczne obchody, które noszą nazwę Dni Dziedzictwa Błogosławionej Rodziny Ulmów. Ta rozbudowana uroczystość, wykraczająca poza jednodniowe obchody, ma na celu wielowymiarowe upamiętnienie heroicznych postaw oraz wartości, które reprezentowała Rodzina Ulmów i inni Polacy niosący pomoc w czasie Holokaustu.

II Dni Dziedzictwa Błogosławionej Rodziny Ulmów trwają od 22 marca do 3 kwietnia, a ich program przewiduje szereg wydarzeń o charakterze religijnym, kulturalnym, edukacyjnym i naukowym. Co istotne, zasięg obchodów wykracza poza samą Markową, obejmując również Łańcut i Warszawę.

W ramach II Dni Dziedzictwa Błogosławionej Rodziny Ulmów, 24 marca 2025 r. przed pomnikiem błogosławionej Rodziny Ulmów odbył się Apel Pamięci i Salwa honorowa. Następnie na Placu Pamięci Muzeum Polaków Ratujących Żydów odbyły się oficjalne przemówienia.

Doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk w swoim wystąpieniu podziękował za to, że w Markowej budujemy wspólnotę pamięci i wdzięczności:

– Pamięci, bo jak powiedział Jan Paweł II naszą tożsamość musimy wznosić na tym właśnie fundamencie, wspólnotę wdzięczności wobec tych, którzy w czasie piekła zgotowanego Polsce, Europie i światu przez niemiecką III Rzeszę zachowali człowieczeństwo i mieli w sobie odwagę, która brała się z wiary. W tym Muzeum znajduje się relikwia, egzemplarz Pisma Świętego, gdzie Józef Ulma zaznaczył przypowieść o Miłosiernym Samarytaninie. To stało się dla niego drogowskazem i wzorem jak postąpić w czasie pogardy, zagłady i piekła na ziemi.

Bo tylko wiara w tamtym czasie pozwalała przetrwać. Oni najpiękniej odczytali

Janową Ewangelię Nie ma większej miłości nad tę, jeśli ktoś życie swoje oddaje za swoich przyjaciół .

Kiedy współcześnie determinuje przekonanie, że trzeba mieć niż być, ich postawa niech będzie dla nas drogowskazem, jak dla Rodziny Ulmów był ta przypowieść. Bardziej bądźmy niż miejmy. Niech pamięć, która konstruuje naszą tożsamość o tamtych bohaterach nigdy nie zginie. Mamy prawo być z nich dumni, mamy prawo o tej historii mówić światu z dumą.

Na placu przed Muzeum odsłonięte zostały także tabliczki z nazwiskami kolejnych heroicznych Polaków, którzy z narażeniem życia ratowali Żydów na ziemi podkarpackiej w czasie II wojny światowej. Muzeum Ulmów, przyjmując kategorię „Polaków Ratujących Żydów”, pragnie uhonorować wszystkich tych, którzy, nie bacząc na śmiertelne zagrożenie, wspierali żydowskich współobywateli w czasie Holokaustu.

Bohaterowie, których nazwiska zostały uwiecznione na Ścianie Pamięci, swoim życiem i czynami dali świadectwo takiej właśnie wolności – wolności od strachu, egoizmu i obojętności. Wolności, która wypływa z najgłębszych pokładów człowieczeństwa.

Podczas ceremonii upamiętnieni zostali:

- Zofia i Wojciech Serwaczak,
- Józef, Władysław i Zofia Łańczak,
- Katarzyna, Magdalena i Aleksander Łańczak,
- Zofia Koniosna,
- Magdalena Bednarczyk,
- Franciszka, Piotr, Kazimierz Kapłon,
- Antoni Bytnar.

Wśród wielu zaproszonych gości był obecny Jeffrey Cymbler z Izraela, który podzielił się historią swojej rodziny, ocalonej przez Polaków. Cymbler to amerykański prawnik żydowskiego pochodzenia, wywodzący się z rodziny o polskich korzeniach. Członkowie jego najbliższej rodziny zostali uratowani przez Polaków, Rozalię i Michała Kopaczów, siostrę Rozalii Marię Kowalską oraz rzymsko-katolickiego księdza Zygmunta Dziedziaka. Dla całej trójki Jeffrey uzyskał przyznane przez Instytut Yad Vashem tytuły *Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata*.

Na zakończenie uroczystości złożono kwiaty i zapalono znicze pod Pomnikiem Pamięci Żydów Ofiar zagłady i nieznanym Polaków zamordowanych za niesioną im pomoc.

II Dni Dziedzictwa Błogosławionej Rodziny Ulmów odbywają się pod patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Markowa

Rzeszów

Polacy ratujący Żydów pod okupacją niemiecką

Uroczystości